

Załącznik 2
do Uchwały nr 2 Zarządu
Banku Spółdzielczego w Prabutach
z dnia 18 grudnia 2020 r.

Spółdzielcza Grupa Bankowa

**Zasady szacowania
kapitału wewnętrznego
w Banku Spółdzielczym
w Prabutach**

Prabuty, grudzień 2020 r.

Spis treści

Rozdział 1 - Postanowienia ogólne	2
Rozdział 2 – Rola organów Banku oraz komórek organizacyjnych w procesie szacowania kapitału wewnętrznego.....	2
Rozdział 3 - Ogólne zasady szacowania kapitału wewnętrznego	3
Rozdział 4 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe	4
Rozdział 5 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne	5
Rozdział 6 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji	5
Rozdział 7 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym	6
Rozdział 8 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności	6
Rozdział 9 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe	7
Rozdział 10 – Zagregowany kapitał wewnętrzny	7
Rozdział 11 – Testy warunków skrajnych.....	7
Rozdział 12 – Przegląd procesu szacowania kapitału	8
Rozdział 13 – Postanowienia końcowe	10

Rozdział 1 - Postanowienia ogólne

§ 1

1. W Banku funkcjonuje proces szacowania kapitału wewnętrznego zapewniający stałe pokrycie funduszami własnymi ryzyka wynikającego z działalności Banku.
2. Proces szacowania kapitału wewnętrznego stanowi integralną część systemu zarządzania ryzykiem w Banku.
3. Niniejsze „Zasady szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Prabutach”, zwane dalej zasadami, obejmują zagadnienia związane z:
 - 1) przekształceniem miar ryzyka w wymogi kapitałowe (kwantyfikację ryzyka);
 - 2) agregacją wymogów kapitałowych na poszczególne ryzyka.
4. Sposób pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka oraz metody przekształcania miar ryzyka w wymogi kapitałowe zostały sprecyzowane w procedurach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz w niniejszych zasadach.
5. Niniejsze zasady są ściśle powiązane z obowiązującą w Banku strategią zarządzania i planowania kapitałowego.

§ 2

Najważniejsze przepisy zewnętrzne będące podstawą opracowania niniejszej regulacji zostały określone w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego.

§ 3

W dalszej treści użyte są następujące skróty i pojęcia, które oznaczają:

- 1) Bank – Bank Spółdzielczy w Prabutach;
- 2) kapitał Tier I – kapitał zdefiniowany w art. 25 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.;
- 3) kapitał Tier II – kapitał zdefiniowany w art. 71 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.;
- 4) fundusze własne – suma kapitału Tier I i kapitału Tier II Banku;
- 5) wymóg w zakresie funduszy własnych dla ryzyka kredytowego / kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe – suma aktywów ważonych ryzykiem, wyznaczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, pomnożona przez 8%,
- 6) kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne – wymóg w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego wyznaczony zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
- 7) kapitał regulacyjny / minimalny wymóg kapitałowy – suma kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe i operacyjne;
- 8) kapitał wewnętrzny – ustalony przez Bank wymóg w zakresie funduszy własnych, mający na celu pokrycie wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka, występujących w jego działalności oraz czynników otoczenia;
- 9) Grupowy Plan Naprawy – plan, o którym mowa w art. 141o ustawy Prawo bankowe, obowiązujący w Systemie Ochrony.

Rozdział 2 – Rola organów Banku oraz komórek organizacyjnych w procesie szacowania kapitału wewnętrznego

§ 4

1. W Banku funkcjonuje podział realizowanych zadań, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka przez Bank.
2. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony przed ryzykiem).

§ 5

1. Bieżące zarządzanie ryzykiem kapitałowym odbywa się w ramach działalności operacyjnej Banku m.in. poprzez stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka (np. limitów kapitałowych).
2. Nadzór nad szacowaniem kapitału wewnętrznego sprawuje Prezes Zarządu Banku, który sprawuje bezpośredni nadzór nad działalnością Komórki ds. sprawozdawczości i ryzyka.

§ 6

1. Rada Nadzorcza Banku odpowiada za:
 - 1) zatwierdzenie procedury związanej z szacowaniem kapitału wewnętrznego;
 - 2) sprawowanie nadzoru nad utrzymaniem wymogów w zakresie kapitału wewnętrznego dostosowanych do akceptowalnego poziomu ryzyka;
 - 3) dokonywanie oceny skuteczności i adekwatności procesu szacowania kapitału wewnętrznego Banku.
2. Zarząd Banku odpowiada za:
 - 1) przygotowanie i wdrożenie procesu szacowania kapitału wewnętrznego;
 - 2) przekazywanie Radzie Nadzorczej Banku okresowej informacji o poziomie kapitału wewnętrznego
 - 3) przekazywanie Radzie Nadzorczej w sposób syntetyczny informacji o dokonanym przeglądzie procesu szacowania kapitału wraz z propozycjami ewentualnych zmian.
3. Komitet Zarządzania Ryzykami, jest odpowiedzialny za opiniowanie procesu szacowania kapitału wewnętrznego, w tym obowiązujących limitów oraz zmian do niniejszych zasad.
4. Komórka ds. sprawozdawczości i ryzyka jest odpowiedzialna za:
 - 1) szacowanie dodatkowych wymogów kapitałowych;
 - 2) obliczanie kapitału wewnętrznego w oparciu o wyniki pomiaru z pkt 1 i poziomu kapitału regulacyjnego;
 - 3) przygotowanie propozycji procedury szacowania kapitału wewnętrznego;
 - 4) aktualizację tej procedury oraz analizę jej zgodności z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi i regulacjami wewnętrznymi.

Rozdział 3 - Ogólne zasady szacowania kapitału wewnętrznego

§ 7

1. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne:
 - 1) ryzyko kredytowe;
 - 2) ryzyko operacyjne;
 - 3) ryzyko koncentracji;
 - 4) ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym;
 - 5) ryzyko płynności;
 - 6) ryzyko kapitałowe.
2. Kapitał wewnętrzny obejmuje wymogi w zakresie kapitału na ryzyka objęte wyznaczaniem kapitału regulacyjnego oraz dodatkowe wymogi w zakresie kapitału na ryzyka istotne, które nie zostały objęte wyznaczaniem kapitału regulacyjnego lub w ocenie Banku kapitał ten nie w pełni pokrywa te ryzyka.
3. W procesie szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

4. Część zidentyfikowanych rodzajów ryzyka, w tym niektóre z ryzyk trudnomierzalnych pomimo, że nie zostały uznane przez Bank za istotne, jest objęta zarządzaniem i szacowaniem kapitału wewnętrznego, głównie z powodu występujących powiązań pomiędzy negatywnymi skutkami wystąpienia poszczególnych rodzajów ryzyka, w szczególności ryzyko modeli jest pokryte wymogiem w zakresie kapitału na ryzyko operacyjne.
5. Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa kapitałem wewnętrznym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.
6. Bank uznaje, że kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności pokrywa również ryzyko utraty reputacji.

§ 8

1. Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne przyjmuje się następujące założenia:
 - 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
 - 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1), obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
 - 3) oczekiwana strata z tytułu materializacji ryzyka, stanowiąca część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2), Bank może pokryć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
 - 4) poziom oczekiwanej (akceptowalnej) straty¹ Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
 - a) wysokość planowanego wyniku finansowego²,
 - b) poziom łącznego współczynnika kapitałowego (współczynnika wypłacalności),
 - c) plany kapitałowe.
2. Dodatkowy wymóg w zakresie kapitału dla poszczególnych rodzajów ryzyka, za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego, ustalany jest jako nadwyżka wartości określonej w ust. 1 pkt 2) ponad wartość straty oczekiwanej, o której mowa w ust. 1 pkt 3).

Rozdział 4 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe

§ 9

1. Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe jest kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe.
2. Kapitałem regulacyjnym na ryzyko kredytowe zabezpieczona została znaczna część ryzyka, związana z ryzykiem niewypłacalności kontrahenta.
3. Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe z tytułu:
 - 1) wzrostu udziału należności zagrożonych w należnościach;
 - 2) braku skuteczności przyjętych zabezpieczeń, które stanowią instrumenty pomniejszania podstawy naliczania rezerw celowych i odpisów.

¹ Inaczej nazywany wskaźnikiem wrażliwości

² Poziom wskaźnika wrażliwości powinien być aktualizowany corocznie, z uwzględnieniem planu finansowego i planu kapitałowego obowiązującego na dany rok obrotowy.

§ 10

1. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla czynników, o których mowa w § 9 ust. 3, opisane szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.
2. Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji, o których mowa w ust. 1.
3. Dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko kredytowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych, o których mowa w ust. 2 przekracza 2% funduszy własnych Banku.

§ 11

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kredytowe jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, o którym mowa w § 10 ust. 3.

Rozdział 5 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne

§ 12

1. Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne jest kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne.
2. Kapitałem regulacyjnym na ryzyko operacyjne zabezpieczona została znaczna część ryzyka wynikająca ze skali prowadzonej przez Bank działalności.
3. Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wykorzystując test warunków skrajnych przeprowadzany na potrzeby pomiaru ryzyka operacyjnego w warunkach dotkliwych.

§ 13

1. Test, o którym mowa w §12 został opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym.
2. Bank tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka operacyjnego jeżeli finalny wynik testu przewyższy poziom kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne. Dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne jest różnica pomiędzy finalnym poziomem obliczonych strat a regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.

§ 14

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko operacyjne jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne, o którym mowa w § 13.

Rozdział 6 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji

§ 15

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w przypadku przekroczenia limitów koncentracji, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji, w zakresie:

- 1) koncentracji dużych ekspozycji;
- 2) koncentracji w ten sam sektor gospodarczy (branżę) oraz wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami;
- 3) koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia.

§ 16

1. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji dużych ekspozycji jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji dużych ekspozycji, średnioważonej wagi ryzyka dla dużych ekspozycji i wskaźnika 8%.
2. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam sektor gospodarczy (branżę) oraz wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam sektor gospodarczy (branżę) oraz wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8%.
3. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia lub dostawcę zabezpieczenia, jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8 %.

§ 17

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko koncentracji jest suma kwot obliczonych zgodnie z § 16.

Rozdział 7– Kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

§ 18

1. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym z tytułu zagrożenia związanego ze skrajną zmianą poziomu stóp procentowych.
2. Podstawę do oszacowania kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka stopy procentowej stanowią łączne straty / koszty oszacowane na podstawie testów warunków skrajnych (w warunkach dotkliwych) w obszarze:
 - 1) wpływu skrajnej zmiany poziomu stóp procentowych na annualizowany wynik finansowy oraz fundusze własne (ryzyko niedopasowania, bazowe i opcji klienta);
 - 2) wpływu skrajnej zmiany stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału.

§ 19

Testy, o których mowa w § 18 zostały opisane szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

§ 20

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko stopy procentowej jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych, o których mowa w § 18 przekracza 2% funduszy własnych Banku.

Rozdział 8 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności

§ 21

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności z tytułu zagrożenia związanego z nagłym wpływem znaczącej kwoty depozytów, wynikającym głównie z utraty zaufania klientów do Banku.

§ 22

1. Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla czynników, o których mowa w §21, przy jednoczesnej konieczności utrzymania wskaźnika LCR na poziomie wymaganym

- przepisami prawa lub Umową Systemu Ochrony SGB, opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.
2. Wynikiem przeprowadzonego testu jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji, o której mowa w ust. 1.

§ 23

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko płynności jest kwota, o jaką wynik testu warunków skrajnych, o którym mowa w § 22 ust. 2 przekracza 2% funduszy własnych Banku.

Rozdział 9 – Kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe

§ 24

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe z tytułu zagrożenia związanego ze spadkiem funduszu udziałowego wzrostem kursu euro w stosunku do PLN oraz skrajnym wzrostem kapitału wewnętrznego.

§ 25

1. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla czynników, o których mowa w §24, a które opisane zostały szczegółowo w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego, przy jednoczesnej konieczności utrzymania adekwatności kapitałowej na poziomie określonym w kapitałowych celach strategicznych.
2. Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji, o których mowa w ust. 1.

§ 26

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kapitałowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych, o których mowa w §25, przekracza 2% funduszy własnych Banku.

Rozdział 10 – Zagregowany kapitał wewnętrzny

§ 27

1. Bank dokonuje agregacji kapitału wewnętrznego poprzez zsumowanie oszacowań kapitału wewnętrznego na wszystkie ryzyka istotne, wyznaczonego zgodnie z zapisami § 9 – § 26.
2. Bank aktualizuje poziom kapitału wewnętrznego w okresach miesięcznych według następujących zasad:
 - 1) kapitał regulacyjny na poszczególne rodzaje ryzyka jest wyznaczany w okresach miesięcznych (za wyjątkiem ryzyka operacyjnego, który jest wyznaczany raz w roku);
 - 2) dodatkowe wymogi w zakresie kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka wyznaczane są na koniec każdego kwartału i utrzymywane przez kolejny kwartał.
3. Bank jest zobowiązany do utrzymywania:
 - 1) kapitału wewnętrznego na poziomie nie wyższym od określonego w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego;
 - 2) wewnętrznego współczynnika wypłacalności na poziomie nie niższym od 8,16%.

Rozdział 11 – Testy warunków skrajnych

§ 28

1. W Banku przeprowadza się testy warunków skrajnych czyli ocenę wpływu czynników nieoczekiwanych na poziom funduszy własnych i adekwatność kapitałową.
2. Testy warunków skrajnych mają za zadanie wskazanie, czy Bank utrzyma wymagany poziom wskaźników kapitałowych pomimo zmaterializowania się ryzyka warunków skrajnych w obszarze adekwatności kapitałowej.

3. Testy warunków skrajnych w zakresie adekwatności kapitałowej opisane zostały szczegółowo w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego.
4. Testy warunków skrajnych przeprowadzane są kwartalnie, a ich wyniki stanowią podstawę do szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko kapitałowe, zgodnie z zasadami opisanymi w § 24 – § 26.
5. Ponadto odporność funduszy własnych na sytuacje skrajne, badana jest poprzez przeprowadzanie testów warunków skrajnych w ramach Grupowego Planu Naprawy. Dla każdego z testów, w zakresie różnych rodzajów ryzyka, badany jest wpływ sytuacji skrajnej na poziom łącznego współczynnika kapitałowego (współczynnika wypłacalności).

Rozdział 12 – Przegląd procesu szacowania kapitału

§ 29

1. Zarząd Banku jest odpowiedzialny za przeprowadzenie regularnych przeglądów strategii i procedur szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego, tak aby były odpowiednie do wielkości i profilu ryzyka w Banku.
2. Proces szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzanie kapitałowe podlegają przeglądowi nie rzadziej niż raz do roku, dokonywanemu przez Komórkę ds. zgodności w terminie do końca pierwszego kwartału po zakończeniu roku obrachunkowego.

§ 30

1. Przegląd, o którym mowa w § 29 ust. 2, powinien obejmować:
 - 1) proces ustalania kapitału wewnętrznego w zależności od poziomu ryzyka w Banku, np.:
 - a) istotność poszczególnych rodzajów ryzyka,
 - b) szacowanie poziomu straty oczekiwanej,
 - c) konieczności uwzględnienia w rachunku adekwatności kapitałowej wymogów wcześniej nie ujętych,
 - d) stosowane metody pomiaru ryzyka,
 - e) zmiany w strukturze organizacyjnej,
 - f) zmiany zewnętrznych przepisów (ryzyko braku zgodności),
 - g) ocenę wykorzystania limitów alokacji;
 - 2) mechanizmy kontroli ryzyka w obszarze szacowania kapitału wewnętrznego i utrzymywania poziomu funduszy własnych na poziomie nie niższym niż oszacowany kapitał wewnętrzny;
 - 3) realizację polityki kapitałowej, w tym celów strategicznych;
 - 4) wnioski wynikające z przeprowadzanych testów warunków skrajnych.
2. Wyniki przeprowadzonego przeglądu są sporządzane są w formie pisemnej i prezentowane są Zarządowi Banku.

§ 31

1. Zarząd Banku prezentuje Radzie Nadzorczej w sposób syntetyczny informację o dokonanych przeglądzie procesu szacowania kapitału i proponuje ewentualne zmiany.
2. Na podstawie informacji Zarządu Banku – Rada Nadzorcza dokonuje oceny skuteczności systemu wyznaczania wymogów w zakresie kapitału oraz szacowania kapitału regulacyjnego i wewnętrznego.

Rozdział 13 – Postanowienia końcowe

§ 32

1. Wszyscy pracownicy Banku, których obowiązki wymagają uczestniczenia w procesie szacowania kapitału wewnętrznego, zobowiązani są do zapoznania się i przestrzegania niniejszych zasad.

2. Szczegółowy tryb przeprowadzania i dokumentowania czynności kontrolnych, wykonywanych w ramach systemu kontroli wewnętrznej, określony jest w obowiązujących w Banku regulacjach wewnętrznych w tym zakresie.
3. W odniesieniu do systemu informacji zarządczej z zakresu kapitału wewnętrznego mają zastosowanie rozwiązania opisane w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego.
4. Niniejsze zasady podlegają weryfikacji, dokonywanej przez Komórkę ds. sprawozdawczości i ryzyka co najmniej raz w roku w terminie do końca roku, w celu dostosowania ich do rozmiarów i rodzaju działalności.